# YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
6 päivänä helmikuuta 1997 *

Asiassa C-80/95,

jonka Hoge Raad der Nederlanden on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

**Harnas & Helm CV**

vastaan

**Staatssecretaris van Financiën**

ennakkoratkaisun jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1) 4 artiklan 2 kohdan, 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdan ja 17 artiklan 3 kohdan c alakohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. F. Mancini (esittelevä tuomari) sekä tuomarit C. N. Kakouris, P. J. G. Kapteyn, G. Hirsch ja H. Ragnemalm,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen neuvonantaja A. Bos,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaisosastopäällikkö C. de Salins ja saman osaston ulkoasiainsihteeri G. Mignot,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies B. J. Drijber,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Alankomaiden hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen apulaisneuvonantaja M. A. Fierstra, Ranskan hallituksen, asiamiehenään G. Mignot, ja komission, asiamiehenään B. J. Drijber, esittämät suulliset huomautukset 1.10.1996 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.11.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Hoge Raad der Nederlanden on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 15.3.1995 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.3.1995, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla useita ennakkoratkaisukysymyksiä jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1, jäljempänä kuudes direktiivi) 4 artiklan 2 kohdan, 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdan ja 17 artiklan 3 kohdan c alakohdan tulkinnasta saadakseen täsmennyksiä siitä, mitä kuudennessa direktiivissä tarkoitetaan taloudellisen toiminnan ja vähennysoikeuden käsitteillä.

2 Nämä kysymykset on esitetty kommandiittiyhtiön Harnas & Helm (jäljempänä Harnas) ja Staatssecretaris van Financiënin välisessä asiassa, joka koskee Harnasiin kohdistettua arvonlisäveron (jäljempänä alv) jälkiverotuslaskelmaa.

3 Kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1.'Verovelvollisella' tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa missä tahansa jotakin 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta — —. Taloudellisena toimintana on pidettävä myös liiketoimintaa, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluontoisessa tulonsaantitarkoituksessa."

4 Kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan mukaisesti jäsenvaltiot vapauttavat alv:stä tietyt toiminnot, joihin kuuluvat muun muassa

"d) seuraavat liiketoimet:

1. luottojen myöntäminen ja välitys sekä luotonantajan harjoittama luoton hallinta;

— —

5. liiketoimet, mukaan lukien välitys mutta lukuun ottamatta hallintoa ja tallessapitoa, jotka koskevat osakkeita, yhtiö- ja yhteenliittymäosuuksia, obligaatioita ja muita arvopapereita, ei kuitenkaan

— tavaroiden hallintaan oikeuttavia asiakirjoja,

— — ".

5 Kuudennen direktiivin 17 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella jäsenvaltioiden on myönnettävä jokaiselle verovelvolliselle alv-vähennys tai -palautus, jos tavarat tai palvelut käytetään verovelvollisen 13 artiklan B kohdan a alakohdan ja d alakohdan 1—5 alakohdan mukaisesti vapautettuihin liiketoimiin, jos vastaanottaja on sijoittautunut yhteisön ulkopuolelle tai jos nämä liiketoimet välittömästi liittyvät yhteisön ulkopuolelle vietäviksi tarkoitettuihin tavaroihin.

6 Asiakirjoista ilmenee, että Harnas, jonka kotipaikka on Amsterdamissa, piti hallussaan ainakin 1.1.1987 ja 1.3.1991 välisen ajan Yhdysvaltoihin ja Kanadaan sijoittautuneiden yhteisöjen ja yritysten osakkeita ja joukkovelkakirjoja. Harnas sai näistä arvopapereista tältä ajalta osinkoja ja korkoja.

7 Harnas myönsi vuonna 1984 All American Metals -nimiselle yhtiölle lainan, jonka laina-aika päättyi 16.4.1987. Harnas myönsi 1.7.1992 lainan toiselle lainansaajalle eli Opticast International Corporationille. Veroilmoituksessaan Harnas vähensi alv:n, joka siltä oli laskutettu näistä liiketoimista.

8 Verotarkastusviranomaiset katsoivat, ettei Harnasia voitu pitää 17.4.1987 jälkeen *Wet op de omzetbelasting 1968* -nimisen lain (Alankomaiden alv-laki) 7 pykälässä tarkoitettuna yrityksenä, ja kohdistivat Harnasiin jälkiverotuslaskelman sen yhteensä 124 517 Alankomaiden guldenin määrän suorittamiseksi, jonka Harnas oli vähentänyt 17.4.1987 ja 1.3.1991 välisenä aikana.

9 Gerechtshof te Amsterdam hylkäsi Harnasin tästä laskelmasta nostaman kanteen, koska sinä aikana, jota jälkiverotus koski, Harnas ei ollut harjoittanut kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, joten sitä ei

voitu katsoa tämän saman säännöksen 1 kohdassa tarkoitetuksi verovelvolliseksi. Gerechtshof katsoi, että joukkovelkakirjojen hankinta ei ollut myöskään kuudennessa direktiivissä tarkoitettua luottojen myöntämistä. Gerechtshof katsoi, että vaikka joukkovelkakirjalainan liikkeelle laskemisen tarkoituksena oli velallisen rahoitustarpeiden tyydyttäminen, laina oli kuitenkin asiakirja, johon liittyvät oikeudet herättivät rahamarkkinoiden mielenkiinnon.

10 Harnas haki tähän päätökseen muutosta Hoge Raadissa, joka päätti lykätä asian ratkaisemista ja saattaa yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäviksi seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko pelkkää joukkovelkakirjojen — jotka ovat vaihdantakelpoisia arvopapereita — omistusoikeuden hankkimista ja pelkkää niiden hallussapitoa, mikä ei edistä muuta yrityksen toimintaa, sekä niistä johtuvaa tulojen saamista, pidettävä kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna taloudellisena toimintana?

2) Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä: onko tällaista toimintaa pidettävä kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 1 tai 5 alakohdassa tarkoitettuna liiketoimena, joka oikeuttaa vähentämään joukkovelkakirjojen hallussapidon ja hallinnon osalta ostoihin sisältyneen veron kuudennen direktiivin 17 artiklan 3 kohdan johdantokappaleen ja c alakohdan mukaisesti silloin, kun liiketoimi liittyy yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneen elimen liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjoihin?

3) Jos vastaus toiseen kysymykseen on myöntävä: voidaanko verovelvollisen ostoihin sisältynyt vero vähentää kokonaan, vai onko ostoihin sisältynyt vero osakkeiden hallussapidon osalta jätettävä vähennysoikeuden ulkopuolelle siinä tapauksessa, että verovelvollinen, joka harjoittaa edellisissä kysymyksissä tarkoitettua toimintaa, pitää lisäksi hallussaan osakkeita, jotka eivät kuulu liikevaihtoveron soveltamisalaan, kun otetaan huomioon yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-333/91, Sofitam, 22.6.1993 antama tuomio?

4) Jos kolmanteen kysymykseen vastataan jälkimmäisen vaihtoehdon mukaisesti: miten lasketaan vähennysoikeuden ulkopuolelle jäävän veron määrä?"

## Ensimmäinen kysymys

11 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy sitä, onko kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, ettei pelkkää joukkovelkakirjojen omistusoikeuden hankkimista ja hallussapitoa, mikä ei edistä muuta yrityksen toimintaa, sekä niistä johtuvaa tulojen saamista, ole pidettävä sellaisena taloudellisena toimintana, joka antaisi näiden liiketoimien toteuttajalle verovelvollisen ominaisuuden.

12 Aluksi on huomattava, että kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaan taloudellisen toiminnan käsitteeseen sisältyy muun muassa liiketoiminta, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluontoisessa tulonsaantitarkoituksessa.

13 Seuraavaksi on syytä muistuttaa, kuten yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti todennut (ks. asia C-186/89, Van Tiem, tuomio 4.12.1990, Kok. 1990, s. I-4363, 17 kohta), että kuudennen direktiivin 4 artiklassa alv:n soveltamisala määritellään erittäin laajaksi ja että soveltamisalaan kuuluvat palvelujen tuottamisen, jakelun ja tarjoamisen kaikki vaiheet.

14 Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että 4 artiklan 2 kohdan käsitteellä "hyödyntäminen" viitataan yhteisen alv-järjestelmän neutraalisuusperiaatteen mukaisesti liiketoimien oikeudelliseen muotoon katsomatta

kaikkiin niihin liiketoimiin, joiden tarkoituksena on saada kyseisestä omaisuudesta jatkuvaluontoista tuloa (em. asia Van Tiem, tuomion 18 kohta).

15 Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin myös täsmentänyt, että pelkkää yhtiöosuuksien hankintaa ja hallussapitoa ei ole pidettävä kuudennessa direktiivissä tarkoitettuna taloudellisena toimintana, joka antaisi kyseiselle verovelvolliselle verovelvollisen ominaisuuden (asia C-60/90, Polysar Investments Netherlands, tuomio 20.6.1991, Kok. 1991, s. I-3111, 13 kohta). Pelkkä osakkuuksien hankkiminen toisista yrityksistä ei ole sellaista omaisuuden hyödyntämistä, jonka tarkoituksena on saada jatkuvaluontoista tuloa, koska mahdollinen osinko, joka on osakkuuden tuottoa, johtuu pelkästään omaisuuden omistamisesta (ks. tällä tavoin myös Sofitam, tuomio 22.6.1993, Kok. 1993, s. I-3513, 12 kohta).

16 On tietenkin mahdollista, että kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdassa tarkoitetut liiketoimet kuuluvat alv:n soveltamisalaan, jos ne on suoritettu arvopaperinvälitystä koskevana liiketoimintana tarkoituksin puuttua suoraan tai epäsuorasti osakkuuden hankinnan kohteena olevien yhtiöiden hallintoon tai jos ne ovat verollisen toiminnan suoraa, pysyvää ja välttämätöntä jatkamista (ks. em. asia Polysar Investments Netherlands, tuomion 14 kohta; asia C-155/94, Wellcome Trust, tuomio 20.6.1996, Kok. 1996, s. I-3013, 35 kohta ja asia C-306/94, Régie dauphinoise, tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. I-3695, 18 kohta).

17 Ranskan hallitus on kuitenkin vedonnut siihen, että osakkeiden hankkiminen ja hallussapito, joista oli kyse edellä mainitussa asiassa Polysar Investments Netherlands, olisi erotettava joukkovelkakirjojen hankkimisesta ja hallussapidosta, mistä pääasiassa on kyse.

18 Tältä osin on todettava Alankomaiden hallituksen esittämällä tavalla, että joukkovelkakirjojen hallussapitäjän toiminta voitaisiin määritellä muodoltaan sellaiseksi sijoitustoiminnaksi, johon ei sisälly muuta kuin pelkkä omaisuuden hallinta.

Joukkovelkakirjatuotot johtuvat pelkästään korkojen saamiseen oikeuttavien joukkovelkakirjojen hallussapidosta. Tähän nähden näin saatuja korkoja ei voida pitää joukkovelkakirjojen hallussapitäjän liiketoimen tai taloudellisen toiminnan vastikkeena, koska korot johtuvat pelkästään näiden joukkovelkakirjojen omistamisesta.

19 Siten ei ole mitään syytä käsitellä eri tavoin joukkovelkakirjojen hallussapitoa ja osakkuuksien omistamista. Sen takia 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdassa mainitaan vähennyskelpoisina liiketoimet, jotka koskevat sekä osakkeita että obligaatioita.

20 Ensimmäiseen kysymykseen on siten vastattava, että kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että pelkkää joukkovelkakirjojen omistusoikeuden hankkimista ja hallussapitoa, mikä ei edistä muuta yrityksen toimintaa, sekä niistä johtuvaa tulojen saamista, ei ole pidettävä taloudellisena toimintana, joka antaisi näiden liiketoimien toteuttajalle verovelvollisen ominaisuuden.

21 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, muut ennakkoratkaisukysymykset ovat käyneet tarkoituksettomiksi.

## Oikeudenkäyntikulut

22 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Alankomaiden ja Ranskan hallituksille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Hoge Raad der Nederlandenin 15.3.1995 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

**Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 4 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että pelkkää joukkovelkakirjojen omistusoikeuden hankkimista ja hallussapitoa, mikä ei edistä muuta yrityksen toimintaa, sekä niistä johtuvaa tulojen saamista, ei ole pidettävä taloudellisena toimintana, joka antaisi näiden liiketoimien toteuttajalle verovelvollisen ominaisuuden.**

Mancini Kakouris Kapteyn

Hirsch Ragnemalm

Julistettiin Luxemburgissa 6 päivänä helmikuuta 1997.

R. Grass G. F. Mancini

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja